

Aan de voorzitter en leden van de Vaste Commissie
voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer

21/10.040/Sch/Gau/br21-001

Onderwerp

Algemeen Overleg Arbeidsmigratie
3 februari 2021

Den Haag

28 januari 2021

Telefoonnummer

070-3490218

E-mail

schoenmaeckers@vnoncw-mkb.nl

Geachte dames en heren,

Het tweede advies van het Aanjaagteam Roemer over de positie van arbeidsmigranten draagt de titel “Geen tweederangs burgers”. Wij onderschrijven die mening over arbeidsmigranten in Nederland en wij staan voor een cultuur en beleid dat ook inhoud geeft aan dat uitgangspunt. Dat lukt ook in het overgrote deel van de gevallen, zoals het Aanjaagteam vaststelt. Tegelijk stellen we met het Aanjaagteam en het kabinet vast dat er in ons land te vaak situaties voorkomen die daarmee in strijd zijn. Dat is schadelijk voor de betreffende arbeidsmigranten zelf en ook voor Nederland als aantrekkelijk land om te werken en te verblijven. De aanpak die het Aanjaagteam bepleit, is vaak vergaand maar dat is ook nodig om hardnekkige misstanden te bestrijden. *Centraal moet staan dat de aanpak effectief is en tegelijk geen onevenredige lasten veroorzaakt bij bona fide partijen.*

Daarnaast vinden wij het van belang om discussies die een veel bredere impact hebben dan alleen op arbeidsmigratie ook in de breedte te voeren. Dat betekent concreet dat discussies over flexibele arbeid en uitzendarbeid in een breed perspectief moeten worden geplaatst. *Er zouden geen drastische maatregelen moeten worden genomen die gevolgen hebben voor de hele arbeidsmarkt, uitsluitend met het oog op het oplossen van specifieke problemen met arbeidsmigratie.*

Tenslotte nog een algemene opmerking: het Aanjaagteam en de kabinetsbrief geven op meerdere punten het belang aan van overleg met sociale partners in sectoren. Dat onderschrijven wij van harte; de dynamiek is in verschillende sectoren erg verschillend en dat moet ruimte krijgen in het beleid. Daarom *pleiten wij voor experimenteeruimte op zo veel mogelijk terreinen per sector of per regio, voordat beleid algemeen wordt ingevoerd.*

In deze brief gaan we in op een aantal specifieke onderdelen van het advies.

1. Handhaving

Handhaving van al bestaande regels is de basis van elke effectieve aanpak. Temeer omdat de bestaande regels door het overgrote deel van de werkgevers worden nageleefd en er dus oneerlijke concurrentie ontstaat als er partijen zijn die deze regels niet naleven. Wij stellen vast met het Aanjaagteam, dat de handhaving te wensen overlaat. Een meer concreet plan daarvoor inclusief uitbreiding van capaciteit missen wij in het advies en zou op zeer korte termijn wenselijk zijn.

2. Verplichte certificering uitzendsector

Vormen van controle vooraf op uitzendondernemingen die tot de markt willen toetreden en daar ook willen blijven werken, is op zichzelf geen onlogische gedachte. Ook hierbij moet echter degelijk onderbouwd worden wat de extra effectiviteit is van zo'n systeem. In het verleden is het systeem van uitzendvergunningen op goede gronden afgeschaft. In ieder geval staat voorop dat verplichte certificering alleen kan werken als de handhaving van bestaande regels goed werkt. Een falend systeem van handhaving kan niet worden opgelost door verplichte certificering.

3. Huisvesting

Arbeidsmigranten moeten op fatsoenlijke manier worden gehuisvest. Dat is ook in het belang van de omgeving van de huisvestingslocaties. Er is een aantal belangrijke aandachtspunten:

- a. Beschikbaarheid van voldoende goede huisvesting gaat vooraf aan alles. Daarom moet een concrete opgave vanuit het Rijk worden gegeven aan provinciaal en lokaal niveau;
- b. Er moet ook rekening worden gehouden met de betaalbaarheid van de huisvesting mede in relatie tot de wensen van migranten zelf. Veel arbeidsmigranten willen zo laag mogelijke extra woonlasten hebben, aangezien voor hen de huisvesting in het werkland extra is naast de eigen woning in het woonland. Het is goed om minimale eisen te stellen aan de woonsituatie, omdat daar ook publieke belangen mee zijn gemoeid, maar hierbij zouden ook de eigen wensen van migranten een rol moeten spelen. Op dit punt, zoals ook op punt c onderschrijven wij van harte de suggestie van het Aanjaagteam om consultaties te doen bij arbeidsmigranten zelf.
- c. De koppeling van huisvesting aan de arbeidsovereenkomst mag er niet toe leiden dat mensen waarvan ongepland het werk stopt, acuut geen onderdak meer hebben. Een ontkoppeling van de arbeidsovereenkomst en de huurovereenkomst moet er echter niet toe leiden dat bestaande situaties, zoals in de land- en tuinbouw, waarbij tot volle tevredenheid mensen worden gehuisvest op het terrein van de werkgever/opdrachtgever, niet meer mogelijk zouden zijn.

4. Rol Cao-partijen

Cao-partijen kunnen een belangrijke rol spelen bij het in goede banen leiden van arbeidsmigratie in sectoren en bedrijven. Wat ons betreft, is een oproep aan cao-partijen

om hier verhoogde aandacht aan te geven daarom op zijn plaats. Meer inhoudelijke oproepen vanuit de overheid, zoals het Aanjaagteam voorstelt, vinden wij niet wenselijk: te allen tijde moet het primaat van de inhoudelijke arbeidsvoorwaardenvorming bij cao-partijen liggen, in vrije onderhandeling.

- a. In ieder geval vinden wij het idee van twee maanden minimum loongarantie ongeacht het aantal gewerkte uren volstrekt voorbij gaan aan de realiteit van het werk van arbeidsmigranten in veel sectoren. Een dergelijke garantie is in veel gevallen niet mogelijk.
- b. Het is anderzijds niet aanvaardbaar dat mensen hierheen worden gehaald met misleidende informatie over het aantal uren, dagen en of weken dat zij hier zullen werken. Er zou wat ons betreft moeten worden nagedacht over een concrete oplossing voor dat type misleiding.
- c. De gedachte aan een minimum inhuurprijs voor arbeidsmigranten is wat ons betreft niet begaanbaar. Het is dus ook niet wenselijk dat de overheid cao-partijen daartoe zou oproepen. Er zijn ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden van arbeidsmigranten Europese richtlijnen, verwerkt in de Nederlandse wetgeving. De discussie over prijs is een heel andere, die mede samenhangt met de fiscaliteit, de verschuldigde premies en andere werkgeverslasten en de situatie in de markt van bemiddelaars bijvoorbeeld. Prijsvorming zou buiten het domein van cao-partijen dienen te blijven.

5. Toegang tot het recht

Wij zijn graag bereid om mee te denken over verbetering van toegang tot het recht van arbeidsmigranten. Het is duidelijk dat bij problemen van juridische aard de arbeidsmigrant in het nadeel is omdat hij in het rechtssysteem van een vreemd land zijn weg moet zoeken. Daar komt bij dat zijn juridische acties zich waarschijnlijk zullen moeten uitstrekken tot een periode waarin hij ons land al weer heeft verlaten. Wij zijn niet op voorhand voorstander van de suggestie van het Aanjaagteam voor een soort afzonderlijke rechtsgang naar analogie van de huurcommissie. Een dergelijke afzonderlijke rechtsgang zou er niet zijn voor Nederlandse werknemers en wij menen dat dat niet een wenselijke situatie schept voor het arbeidsrecht. Wij willen over een meer wenselijke oplossing graag meedenken.

Wij vertrouwen erop dat deze punten u ondersteunen bij het Algemeen Overleg op 3 februari a.s. en de verdere discussie over het rapport Roemer de komende tijd.

Uiteraard zijn wij graag beschikbaar voor nader overleg.

Hoogachtend,

Mw. G. Dolsma,
Plv. Directeur Beleid VNO-NCW/MKB-Nederland